מעמד אדיר

הדר קבלה

מאָנסי - דעם רבי'נס בן זקונים וואַקסט

משה יודא יואל ווייס

ביי סאַטמאַרע חסידים איבער דער גאָרער וועלט טראָגט **"סאַטמאַר מאָנסי"** א וואַרעם ווינקל אין האַרצ.

נישט בלויז ווייל זי איז איינע פון די שענסטע רינגעלעך אינעם קרוין פון "מלכות סאַטמאַר", נאָר אויך, און בעיקר, ווייל זי ווערט באַטראַכט אַלס דעם רבי'נס "בן זקונים'ל". דאָס 'יונגסטע קינד', אַזוי צו זאָגן.

דער יאָר תשל"ט, איינגעקריצט ביי יעדן סאַטמאַרן איד צוליב דעם ביטערן טאָג, יום כוא"ב, ווען אונזער הייליגער רבי זי"ע האָט אונז איבערגעלאָזט דאָ פאר'יתומ'ט, גייט אָבער אויך סינאָנים מיט איינעם פון די היסטאָרישע געשעענישן אין קורות דברי הימים פון ק"ק סאַטמאַר, די גרינדונג און באַפעסטיגונג פון ק"ק סאַטמאַר אין מאָנסי.

יעדער סאַטמאַרער חסיד האָט זיך שוין אַמאָל באַגעגנט מיט די באַרימטע בילדער פונעם מעמד הנחת אבן הפינה וואָס איז געפראַווען געוואָרן ל"ג בעומר תשל"ט. דער רבי זי"ע איז מיט די לעצטע כוחות און קענטליכער מסירות נפש געקומען קיין מאָנסי, וואו ער האָט ברוב קדושתו מקדש ומטהר געווען דעם אויר און צוגעגרייט דעם באָדן פאַר א שפרודלדיגע סאַטמאַרע קהלה, פון זיינע געטרייע תלמידים וחסידים.

די געוואַלדיגע הרחבת גבולי הקדושה איז צו פאַרדאַנקען כחו וזכותו של אותו זקן, אבינו רועינו מרן רביה"ק זי"ע, וועלכער האָט פאָראויסגעזען ברוחב בינתו די שטאָט'ס גלענצנדן עתיד

פערציג יאָר שפעטער

מיר שטייען היינט עטוואָס מער ווי פערציג יאָר שפעטער. אין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה. ווען מ'קוקט זיך אום היינט צו טאָגס אויף די פּרעכטיגע און בליענדע סאַטמאַרע קהלה אין די שטאָט מאָנסי פאַרשטייט מען שוין זייער גוט פאַרוואָס דער רבי זי"ע האָט זיך אָנגעשטרענגט מיט אַזויפיל איבערגעבנקייט צו קומען איינפלאַנצן דעם הערליכן בוים פון סאַטמאַר אין מאָנסי.

פון גאַנץ סאַטמאַר איבער דער גאָרער וועלט זענען די אויגן אָנגעשפּיצט, מען האַלט מיט יעדע

אַנטוויקלונג, מען שפּירט מיט די התחלות קשות, און דאָס האַרץ וואַקסט פון גליק צו זען ווי מ׳שפּאַנט כסדר פּאָראויס, מחיל אל חיל. דער פּראַכטפולער בית המדרש הגדול, די ריזיגע בניני המוסדות, די ערליכע פּירות וואָס די שטאָט מאָנסי פלעגט און אַנטוויקלט, מאַכן א רושם אויף יעדן סאַטמאַרער חסיד איבער די וועלט.

ס׳איז אויסער יעדן צווייפל אַז די געוואַלדיגע הרחבת גבולי הקדושה וואָס די ק״ק לעבט מיט, איז צו פאַרדאַנקען כחו וזכותו של אותו זקן, אבינו רועינו מרן רביה״ק זי״ע, וועלכער האָט פּאָראויסגעזען ברוחב בינתו אַז די שטאָט האָט א גלענצנדן עתיד, כאָטש וואָס בשעתו האָט עס נישט יעדער געקענט פּאָראויס זאָגן, און היינט זעט מען עס באַשיינפּערליך.

דער אייגנאַרטיגער 'קרעדיט'

זעלבסטפאַרשטענדליך, אין מלך בלא עם, און דער אומגלויבליכער בליה און וואוקס האָט בלויז געקענט צושטאַנד קומען אַדאַנק די געטריישאַפט און פאַראייניגטער כח פון רבי׳נס תלמידים וחסידים, און זייערע קינדער און אייניקלעך, וועלכע זענען איינגעוואָרצלט בלב ונפש אינערהאַלב די הייליגע קהלה, און זענען דאָ כסדר מיט א פעלזן-פעסטע אַנטשלאָסנקייט צו גיין ווייטער בדרכי אבותינו ורבותינו הקדושים זי״ע, ווי דער רבי זי״ע האָט אונז אַלעמאָל געלערנט.

און ס׳לאָזט זיך זאָגן, לשבחם פון די קהלה נאה וחסודה דסאַטמאַר-מאָנסי, אַז אין דעם הינזיכט צייכנט זי זיך אויס מיט עפּעס וואָס זייער ווייניג אַנדערע קהלות קענען שטאָלצירן. א סאַטמאַרער חסיד וואָס איז געבוירן, אויפגעוואַקסן, און וואוינט ביז׳ן היינטיגן טאָג אין אַזוינע שטעט ווי וויליאַמסבורג אָדער קרית יואל, קומט זיך אים פאַקטיש ווייניגער 'קרעדיט' און אַנערקענונג פאַר זיין אנגעהעריגקייט צו די סאַטמאַרע קהלה. וואו דען זאָל ער גיין? אמשטיינס געזאָגט...

וועלן ס׳קומט אָבער צו מאָנסי, איז שוין אַן אַנדערע מעשה...

דער מציאות איז אַז רוב רובם פון חברי קהל יטב לב דסאַטמאַר אין מאָנסי זענען 'נישט' אויפגעוואַקסן אין מאָנסי, און וועלן די השגחה עליונה האָט זיי אַזוי געפירט, און די ענד-סטאַנציע פון זייער פּריוואַטע ״לך לך״ איז זיי באַשטימט געוואָרן צו זיין אין מאָנסי, און אפילו די וועלכע זענען יאָ אויפגעוואַקסן אין די סאַטמאַרע קהלה, איז אָבער נישט געווען גאָרנישט וואָס זאָל זיי מחייב זיין און צובינדן צו בלייבן דוקא אין סאַטמאַר.

דער טיטל ״סאַטמאַרער תלמיד״ איז א גאָר וועכדפולער 'פּאַספּאָרט' וועלכעס עפנט טירן און טויערן, אָבער דער 'פּאַספּאָרט' דאַרף זיין 'געזיגלט'. עס דאַרף האָבן דעם ריכטיגן חותם המלך

מ׳דאַרף נישט דערציילן פאַר קיין שום מאָנסיער איינוואוינער אַז די שטאָט איז געווג גרויס און ברייט, יעדער קען זיך טרעפן דאָס פלאַץ סיי וואו, און ס׳איז זייער לייכט פאַר וועמען עס וויל, צו גיין זיך קובע מקום זיין אין אַנדערע פלעצער. אפילו וואַרימע חסיד׳ישע מקומות, אָדער אַנדערע בתי מדרשים/קהלות פון אַלערליי סאָרט, וואָס מאָנסי מאַנגלט נישט אין זיי.

מאָנסי - דעם רבי׳נס נחת

די איינציגסטע זאַך וואָס פאַרבינדט די סאַטמאַרע חסידים אין מאָנסי, איז דער אייזערנער רצון און שטאַנדהאַפטיגקייט צו זיין אדוק ומקושר אינעם אילנא דחיי, צו קענען גיין אין די ריכטיגע דרכים פון אונזער הייליגן רבי׳ן זכותו יגן עלינו, תחת דגלו והדרכתו פונעם ממלא מקומו וממשיך דרכו, כ״ק מרן רבינו שליט״א, און ציען ווייטער די גאָלדענע קייט וואָס דער רבי זי״ע האָט אַהערגעשטעלט אויפ׳ן אַמעריקאַנער באָדן, וואָס נאָר בזכותו אנו חיים, און די אידן האָבן

דעם שכל און פַארשטַאנד זיך צו קלאַמערן צום עץ החיים.

ס׳איז קלאָר אויסער יעדן צווייפל אַז וועָן דער רבי זי״ע בגנזי מרומים קוקט אַראָפּ און באַטראַכט עדת צאן מרעיתו, די עדה קדושה פון צענדליגער טויזנטער אידן וועלכע האָבן די זכי׳ צו גיין ווייטער בדרכיו הקדושים, שעפּט ער א ספּעציעלן נחת פון זיין קהלה אין מאָנסי, מער ווי פון סיי וועלכע אַנדערע קהלה זיינע. ער זעט די אידן וועלכע האָבן מיט אַן ערנסטקייט און דעה צלולה געמאַכט דעם פעסטן באַשלוס פון ״ובחרת בחיים״, און פאַר זיי לייגט ער אַוועק א באַזונדערןווינקל.

קידשה לשעתה ולעתיד לבא

מ׳קען זאָגאַר שפּעקולירן אַז טאַקע ״דאָס״ איז געווען די סיבה וואָס האָט מיט 43 יאָר צוריק, טראָץ די אומגעהויערע פּיזישע שוועריקייטן און פּיזור הנפש וואָס דאָס האָט דאַן באַדייט פאַר אים - ווי מ׳קען אַזוי קלאָר זען אויף די בילדער פון יענע הייליגע און היסטאָרישע מאָמענטן - באַוואויגן דעם רבי׳ן זיך צו באַטייליגן ביי די הנחת אבן הפּינה.

מיט׳ן רוח הקודש שהופיעה בבית מדרשו האָט דער צדיק הדור פאַרשטאַנען אַז ס׳וועט נאָך קומען א טאָג וועָן די שטאָט מאָנסי וועט דינען אַלס אכסניא של תורה פאַר הונדערטער און הונדערטער אידן וואָס וועלן זוכן צו גיין בדרכיו הקדושים, אידן וואָס האָבן זיך נאָך אַליין געוואַרעמט אונטער זיין הייליגן אור, און זייערע קינדער און קינד׳ס קינדער, וואָס רעכענען זיך אַלס תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

זיין ערשיינונג אין די שטאָט האָט איבערגעלאָזט אַן אייביגן רושם וואָס איז נאָך ביז׳ן היינטיגן טאָג מחייב יעדן וואָס שטאַמט אָפּ פון א סאַטמאַרע שטוב, און דערמאַנט כסדר אַז ׳מאָנסי איז נישט קיין פרעמד פּלאַץ׳, דער רבי האָט עס שוין מקדש ומטהר געווען, וקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולעתיד לבא, און אַזוי ווייטער ביז משיח׳ס טאָג.

א געזיגלטער פּאַספּאָרט

זעלבסטפאַרשטענדליך אַז די זכי׳ און גליק צו ווערן אָנגערופן ״א סאַטמאַרער תלמיד״ ברענגט מיט זיך אויך א גרויסן פליכט און אחריות. מ׳קען נישט זיך אָנשליסן אין רבי׳נס הייליגע קהלה, נאָר מיט אַן אמת׳ע גרייטקייט און פאַרשטאַנד צו וויסן פונקטליך וואָס דאָס באַדייט, און וואָס עס מאָנט און פאָדערט פון אונז.

יעדער וואָס שליסט זיך אָן אין די סאַטמאַרע קהלה קדושה, יעדע טאַטע/מאַמע וואָס האָבן די זכי׳ צו שיקן א קינד אין די סאַטמאַרע מוסדות, האָט די פּריווילעגיע נישט בלויז צו גענישן פון די פּילצאָליגע רייכע סערוויסעס וואָס ווערן צוגעשטעלט דורך אונזער קהלה ומוסדות הקדושים, נאָר אויך צו זיין אָנגעשלאָסן צוזאַמען מיט צענדליגער טויזנטער אַנדערע בני הקהלה איבער דער גאָרער וועלט אַלס די וועלכע טראָגן מיט שטאָלץ דעם פּאָן פון ״א סאַטמאַרער תלמיד״.

א פּריילעכער און היסטאָרישער מאָמענט ווען אַלע חברי הקהלה, פאַראייניגן זיך צוזאַמען מיט א רגש דקדושה, צום הייליגן מעמד ״הדר קבלוה״

ס׳איז קלאָר בלי שום ספק אַז לויט די היינטיגע שוועָרע וועלט איז דער טיטל ״סאַטמאַרער תלמיד״ א גאָר ווערדפולער ׳פאַספּאָרט׳ וועלכעס עפּנט טירן און טויערן אין די עולמות העליונים. וועָן משיח וועט קומען וועט מען מיט אַזאַ פּאַספּאָרט קענען אַריינגיין און אָנקומען גאָר גאָר ווייט.

אָבער דער ׳פּאַספּאָרט׳ דאַרף זיין ׳אונטערגעשריבן׳ און ׳געזיגלט׳. עס דאַרף זיין א גילטיגער פּאַספּאָרט. עס דאַרף האָבן דעם ריכטיגן חותם המלך, עפּעס וואָס זאָל זיין קענטליך און פאַרשטענדליך פאַר יעדן אַז דער וואָס טראָגט דעם פּאַספּאָרט איז ווירקליך באַרעכטיגט עס צו טראָגן און ס׳געהער צו אים מיט רעכט.

א נייע שווערע וועלט

און אויב מ׳רעדט פון די פערציג יאָר וואָס זענען אַדורך זינט דער רבי זי״ע האָט באַטראָטן דעם באָדן פון די שטאָט מאָנסי און אַוועקגעשטעלט דעם יסוד פון אונזער ק״ק, און מ׳קוקט מיט שטאָלץ און שטוינונג אויף דעם פענאָמענאַלן בלי און וואוקס פון די קהלה ומוסדות הקדושים, דאַרף מען אַנערקענען אַז זייער אַסאַך אַנדערע זאַכן האָבן זיך אויך געענדערט זינט דאַן.

די אידן וועלכע האָבן מקבל פּנים געווען דעם רבי׳ן זי״ע אין מאָנסי האָבן טאַקע געוואוינט אין גאָר אַן אַנדערע מאָנסי ווי היינט. פון פילע בחינות איז עס געווען אַן ׳ארץ לא זרועה׳. אָבער אין די זעלבע צייט האָבן זיי אפילו אין ווילדסטן חלום זיך נישט געקענט אויס׳משל׳ן די שוועריקייטן און נסיונות מיט וואָס זייערע קינדער און אייניקלעך וועלן זיך דאַרפן ספּראַווען קוים פערציג יאָר שפּעטער.

מ׳וועט בסיעתא דשמיא און א געמיינזאַמער כח הרבים אַוועקשטעלן פעלזן פעסטע גדרים וסייגים, ווידער באַפעסטיגן וואָס מיינט צו זיין א ״סאַטמאַרער תלמיד״

די ערגסטע פּראָבלעמען וועלכע האָבן יענע יאָרן געפּלאָגט מאָנסי, ווערן בלאַס קעגן די אומגעהויערע נסיונות מיט וואָס אידן בכל מקומות מושבותיהם פּלאָגן זיך, אָבער אין מאָנסי האָט עס א טיפערן אַפּעקט.

קודם כל, אין מאָנסי וואוינען א גרויסע צאָל אידן אפיל גאר וואוילע אידן וועלכע זענען אויפגעוואַקסן אין גאָר אַנדערע אומשטענדן און מיט א דראַמאַטיש-אַנדערן חינוך ווי ביי אונזערע היימישע קרייזן, און נאַטורליך איז זייער אידעאָלאָגיע און וועלט-אַנשויאונג גאָר אַנדערש ווי ביי די וועלכע האָבן געהאַט די זכי׳ צו ווערן ערציגן מיט׳ן אָרגינעלן ריינעם סאַטמאַרן חינוך עפ״י דרכו ומשנתו פון מרנן רבוה״ק הדברי יואל והברך משה זי״ע, אויפ׳ן אויסגעטרעטענעם דרך פון אבותינו ורבותינו הקדושים. ווי פאַרשטענדליך האָט דאָס א שטאַרקן אַפּעקט אויף אַלע איינוואוינער אין די שטאָט, אַריינגערעכנט בתוכינו אנו.

צווייטנס, מ׳טאָר זיך נישט פאָפּן און זיך נישט באַהאַלטן. מאָנסי והגלילות איז א שטאָט וואָס פאַרמאָגט פילע עלעמענטן וועלכע ׳בהפקירא ניחא להו׳. און אין א וועלט פון סמאַרטפאָונס און סאָשעל מידיאַ און אַלע אַנדערע שמות נרדפים, האָט דער יעניגער עלעמענט זיך אויך שטאַרק געהויבן דעם קאָפּ.

ועתה הייתי לשני מחנות

עטליכע חדשים צוריק האָט כ״ק מרן רבינו שליט״א עס זייער שטאַרק אַרויסגעברענגט, עטליכע מאָל. צוערשט ביים גרויסן מעמד הודאה כ״א כסליו אין וויליאַמסבורג, דאַן ביים היסטאָרישן ״אסיפת העיר״ אין קרית יואל, און דערנאָך ווידערהאָלט ביים דינער פאַר אונזערע מוסדות הק׳: אין קהלתינו הק׳ איבער דער גאָרער וועלט, ווי אין אַלע ערליכע קהלות, דערקענט זיך א ווייטאָגליכער שפּאַלט וואָס וועלט אַלס ברייטער און טיפער צווישן די וועלכע געהערן זיך אָן צום ״מחנה אלקים״ און די וועלכע געהערן צו די אַנדערע מחנה.

עס איז נישט דוקא א צעטיילונג אינעם וועג וויאַזוי מ׳גייט אָנגעטון אָדער וואָס מ׳עסט אד״ג. עס איז דער גאַנצער בליק אויפ׳ן לעבן. ביי איינעם איז אידישקייט דער צענטער פון זיין לעבן, זיין גאַנצער ציל איז תורה און אידישקייט, אפילו מ׳דאַרף ברענגען פרנסה אין שטוב, און מ׳דאַרף טון אַנדערע זאַכן, אָבער דער וועזן און חיות דרייט זיך אַרום די תורה הק׳ און אירע מצוות. מ׳גייט צו צום שבת און יו״ט מיט א ברען און חשק, די קינדער, די שטוב, אַלעס לעבט מיט׳ן עץ חיים היא למחזיקים בה.

פון די אַנדערע זייט זענען פאַראַן אַזעלכע וואָס ליידער - אין גרעסטן טייל צו פאַרדאַנקען דעם ליצנות

און קאַלטקייט גייסט וואָס גיסט זיך אַריבער פון סאָשעל מידיאַ - דאָס גאַנצע אידישקייט איז ביי זיי לעוול ולמשא. דער גאַנצער שבת ויו"ט דאַרף ווערן צוגעפאַסט צו שטימען מיט א 'גוד טיים', דער גאַנצער רוח אין שטוב איז עפּעס וואָס בלאָזט מיט פריקת עול און הפקירות. מ'וועט זוכן יעדע זאַך וואו מ'קען נאָך עפּעס אָפּנויגן פון מסורת אבותינו ורבותינו, און די פראַגע "וואו שטייט עס?", אָדער "וואַטס ראָנג?" איז זייער אַן אפּטער גאַסט.

"הדר קבלוה" - מאָנסי שפּאַנט פאָראויס!

ס'איז באמת זייער נישט אַנגענעם צו רעדן דערפון. קיינער זוכט קיינעם נישט צו אַטאַקירן, און הלואי וואָלט מען געקענט וויסן און זיין רואיג אַז אַלעס איז וואויל און גלאַנציג, אָבער ההכרח לא יגונה ולא ישובח. עס איז א טרוקענער וויטאָגליכער מציאות איבער די גאנצע וועלט, וואָס ווערט ליידער נאָר אַרגער. פונקט ווי דאָס האַרץ וואַקסט פאַר פרייד צו זען דעם הערליכן וואוקס, בכמות און באיכות, פון קהלתינו הק', ווערט עס פונקט אַזוי איינגעזינקען ווען מ'קוקט זיך ארום אין די וועלט און מ'זעט דאָס פאַרקערטע.

מיר - ק"ק סאַטמאַר אין מאָנסי, ק"ק סאַטמאַר איבער דער וועלט, און אַלע קהלות קדושות בכלל - שטייען אין די איצטיגע מאָמענטן ביי א קריטישן וועגדפונקט. דער ס"מ האָט דערקלערט קריג אויף א פאַרנעם וואָס מוז בהכרח דערמאַנען די חבלי משיח איבער וואָס חז"ל האָבן אונז אַזויפיל געוואָרנט. און מיט יעדן פאַרבייגייענדן טאָג דערנענטערט מען זיך טאַקע צו די ימות המשיח, אָבער דאָס מיינט אַז אינצווישן ווערן אויך די חבלי משיח שטאַרקער און שווערער.

עס איז דעריבער א פרייליכער און היסטאָרישער מאָמענט ווען אַלע חברי הקהלה, ביי וועמען דער צוקונפט פון די ק"ק און דער עתיד פון זייערע דורות איז אַזוי הייליג און טייער, דער שוואַרץ אַפל פון אויג, פאַראייניגן זיך צוזאַמען מיט א רגש דקדושה צום הייליגן מעמד "הדר קבלוה", וואו מ'וועט בסיעתא דשמיא און א געמיינזאַמער כח הרבים אַוועקשטעלן פעלזן פעסטע גדרים וסייגים, ווידער באַפעסטיגן וואָס מיינט צו זיין א "סאַטמאַרער תלמיד", נתחנך צו ווערן און ערציען די קינדער אין "סאַטמאַרע מוסדות", אויפ'ן זעלבן הייליגן וועג וואָס דער רבי זי"ע האָט פאַר אונז אויסגעטרעטן, בלי שום שינוי.

ועל כולם וועט מען האָבן די זכי' צו הערן דעם פייערדיגן קול חוצב להבות אש, די דברות קודש פונעם פום ממלל רברבן כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, מיט דעם ריכטיגן גייסט פון "הדר קבלוה", איבער'חזר'ן און באַפעסטיגן די אַלט-נייע יסודות און די קריטיש וויכטיגע תקנות, וואָס עס פאָדערט זיך צו זיין א סאַטמאַרער תלמיד אָדער תלמידה אין שטאָט מאָנסי.

דאָס זענען די גדרים וסייגים וואָס האַלטן זיך אין איין טוישן און צופאַסן לפי רוח הזמן, אָבער זענען גלייכצייטיג אויך די זעלבע אַלטע גדרים וסייגים מיט וואָס מיר זענען אויפגעוואַקסן, און די זעלבע גדרים וסייגים וועלכע האָבן ערמעגליכט פאַר רביה"ק זי"ע ואחריו רביה"ק הברך משה זי"ע, און יבלחט"א מרן רבינו שליט"א, אַהערצושטעלן און אָנהאַלטן אַזאַ אומגלויבליכן לגיון של מלך פון רבבות אידן יראים ושלמים אויף די טריפה'נע אַמעריקאַנער ערד.

יעצט וועט מאָנסי האָבן די געלעגנהייט, און זכי', צו ריכטיג מקיים זיין דעם "הדר קבלוה", דאָס וויידער מחזק זיין און באַפעסטיגן אונזערע הייזער און אונזערע מוסדות לויט'ן זעלבן דרך און מהלך וואָס רבותינו הקדושים האָבן אונז געלערנט, און אַזוי אַרום קענען פאַרזיכערן בסיעתא דשמיא אַז די גאָלדענע קייט ציט זיך ווייטער, און אַז דער צוקונפט פון אונזערע דורות, אונזערע זין און טעכטער, וועט שיינען מיט די זעלבע ליכטיגע און ריינע פאַרבן וואָס אונזערע עלטערן האָבן צוגעשטעלט פאַר אונז.

א פאַראייניגטע סאַטמאַר-מאָנסי שפּאַנט פאָראויס
צום אומאויפהערליכן און גלענצנדן וואוקס, בס"ד